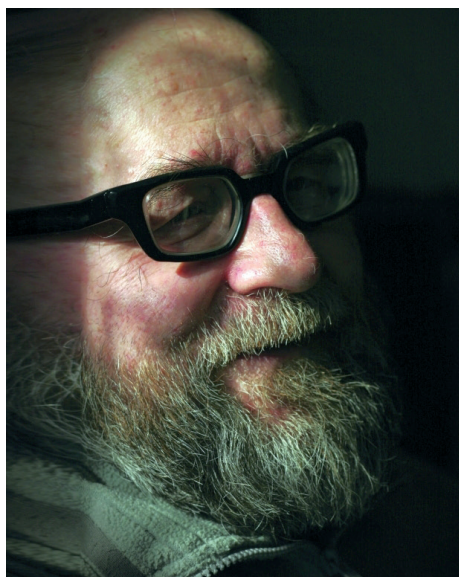

Ako som spoznal Mira Bázlika

Reflexia pri príležitosti skladateľových narodenín

Ondrej Veselý

Miro Bázlik (nar. 12. 4. 1931)
Foto: Domáci archív MB

Pred niekoľkými týždňami slovenský skladateľ, klavirista a matematik **Miro Bázlik** oslávil svoje 90. narodeniny. Tento úctyhodný vek, ale aj Bázlikov zásadný význam pre slovenskú hudbu predstavujú potenciál nielen osláv, ale aj retrospektívy spolu s akýmsi gestom ľudskosti a vďaka za jeho celoživotnú prácu. Bázlikovi som pred časom už venoval odborne zameraný text (*Hudba v hudbe*; vydala UKF, 2021), a preto je načase napísať azda i zopár riadkov ľudštených vďakou za osobnú skúsenosť, ktorá ma s týmto umelcom na síce krátky, ale o to vzácnejší čas spojila.

S hudbou Mira Bázlika som sa stretol v období, keď som odišiel z Vysokej školy múzických umení. V mojom umeleckom dozrievaní išlo o kritické obdobie, v ktorom som si uvedomil zásadný rozkol medzi predstavami o uplatnení hudobníka (vychádzajúcimi z dodnes pretrvávajúcich roman-

tizujúcich ideí 19. storočia) a omnoho realistickejšími, a predovšetkým perspektívnejšími možnosťami umeleckej práce interpreta súčasnej komponovanej hudby. Po prvýkrát som pochopil nezmyselnosť exkluzívneho pestovania „elitného hudobného skanzenu“, ktorý v kontexte nespočetných vydaných CD a online streamovacích služieb možno dnes už prirovnať k preskakovaniu ohnivých kruhov v cirkuse. Od tohto momentu sa interpretačná spolupráca so žijúcimi skladateľmi pre mňa stala hlavným zmyslom a živnou pôdou, poháňajúc moje interpretačné aktivity na roky dopredu.

Foto: Viera Čakany, Archív O. Veselého

Jubilant Miro Bázlik s Ondrejom Veselým

Od môjho spomínaného prezretia ubehli už nejaké tie roky a za toto obdobie svoj tvorivý záujem na šesť strún upriamil požehnaný počet slovenských skladateľov. Množstvo novovzniknutých sólových a komorných diel napísaných pre šesťstrunový nástroj korunujú tri koncerty pre gitaru a orchester, menovite koncert pre gitaru a orchester *Eo ipso* (2011) Olgy Kroupovej, *Úryvky z knihy záhad* pre gitaru a orchester (2013/2014) Jozefa Kolkoviča a *Koncert* pre gitaru, kontrabas, čembalo a sláčikový orchester (2015) Mira Bázlika.

Pri vzniku posledného z menovaných koncertov stála zhoda niekoľkých náhod, umeleckých túžob i aspirácií, ale aj štipka šťastia. V roku 2014 som postupne oslovil viacerých skladateľov z najstaršej generácie, ktorí pre gitaru ešte žiadnu skladbu nevytvorili, a to s cieľom inšpirovať ich k napísaniu kompozície práve pre tento delikátny nástroj. Medzi inými som zavolať i Mirovi Bázlikovi, na ktorého oslovenie som zbieral odvahu celé týždne. Bázlikova hudba je totiž veľkolepá a vždy som si na nej vážil jej integračný charakter siahajúci k všetkému podstatnému, čo nám hudobný vývoj zanechal. Bázlikova hudba nesúperí a nerozdeľuje, naopak, spája. Spája ako dedičstvo tonality, tak aj výdobytky hudobnej avantgardy. Oslavuje ľudský rozum a tlmočí tiež humánne posolstvá. Nie je však slepo zameraná na glorifikáciu človeka, lež upriamuje pozornosť na vyššie ideály, ktorých meritom je samotné umenie...

Preto som tak túžil po diele od Mira Bázlika, ktorý na môj opatrný a pravdepodobne tiež mierne udivujúci telefonát zareagoval výnimočne entuziasticky. Bázlik gitare štedro venoval svoj posledný opus, a to dokonca na ploche koncertantnej formy s gitarou v sólovej úlohe! Veľmi si vážim, že veľkolepé a celoživotné Bázlikovo dielo obsahujúce viacero zásadných inštrumentálnych koncertov s orchestrom – napríklad

Koncert pre husle a orchester (2004), *Koncert pre klavír a orchester* (2003 – 2006), *Balada-Koncert* (1984) či *Epoché I* (1983), *Epoché II* a *Epoché III* (obe z roku 1984) – uzatvára práve koncertantný opus s gitarou. Dodnes si pamätám na svoj prvý kontakt s partitúrou diela i svoj pocit pri pohľade na gitarový part, ktorý ma udivoval vyváženosťou interpretačnej náročnosti a výrazového vyznenia hudby, ako aj umnosťou, s akou skladateľ pristúpil k technickým možnostiam gitary. Dielo svojou *matériou* nadväzuje na predchádzajúcu kompozíciu *Kánonické variácie na jeden chorál* (2011), pričom v sebe takpovediac koncentruje celé kontinuum Bázlikovej tvorby. Odráža sa v ňom i jasne stanovený autorský zámer, poctivo „vydreté“ skladateľské remeslo, ale aj zreteľne stanovená umelecká orientácia skladateľa. Želám si, aby si tento koncert našiel medzi nás ešte cestu!

Tak či onak, príležitosť spolupracovať s Mirom Bázlikom a zároveň možnosť byť pri zrode jeho posledného opusu (a jeho jediného opusu pre gitaru!) považujem za privilégium, ktoré si budem niesť blízko svojho srdca do konca svojho života. Počas tých niekoľkých stretnutí s ním som spoznal vzácneho a hlbavého umelca, otvoreného novým možnostiam, a to aj v jeho veku! Napriek tomu, že naše životy delí takmer 60 rokov, boli naše stretnutia naplnené rešpektom a umeleckým porozumením – k mladšiemu kolegovi nepristupoval ani v najmenšom „z výšky“ svojich skúseností a veku!

Pánu Mirovi Bázlikovi teda želim, aby jeho hudba znela čo najčastejšie a i naďalej prehovárala svojím apelom i hodnotou k publiku. Vďaka, pán Bázlik!